

หัวข้อวิจัย	ทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย
ผู้ดำเนินการวิจัย	นายพีร์ พวงมะลิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพงษ์ ลีลากิจไพศาล ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเพ็ญ ไตรพงษ์
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ยศศักดิ์ โกไศยกานนท์
หน่วยงาน	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2560

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1. เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย 2. เพื่อศึกษาทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย 3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมทั้งเชิงปริมาณ (Quality method) กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร รวมจำนวนทั้งสิ้น 400 คน โดยใช้วิธีการได้กลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Quota Sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากประชาชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้ใช้แบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง เพื่อใช้สำรวจทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติอ้างอิง ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังนี้

1. ที่ผ่านมาประเทศไทยขาดนโยบายที่ชัดเจนและละเอียดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยโคมลอย ดังกล่าว จึงไม่ค่อยได้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลทั้งในด้านปัญหา ข้อกังวล ข้อควรระวังที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยโคมลอยในสังคมไทย ผลที่ตามมาคือ ประชาชนในวงกว้างไม่ทราบข้อมูล ไม่เข้าใจ ไม่ปรับเปลี่ยนความคิด ทัศนคติซึ่งคำนึงถึงผลกระทบที่ตามมาจากการปล่อยโคมลอย ตลอดจนไม่มีกฎหมายชัดเจนที่ควบคุมโดยตรงซึ่งบัญญัติห้าม หรือมีข้อจำกัด และกำหนดให้มีบทลงโทษต่อการปล่อยโคมลอย โคมควัน บังไฟหรือวัตถุซึ่งมีลักษณะทำนองเดียวกัน ในช่วงปี 2556-2558 ภาครัฐได้ดำเนินการให้มีการกำหนดนโยบาย แนวทาง และมาตรการป้องกันและลดความเสี่ยงอันตรายจากการปล่อยโคมลอย โคมควัน และการจุดบังไฟ และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องและมาตรการด้านความปลอดภัยทั้งในระดับประเทศและจังหวัด จนมาถึงคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากการจุดและปล่อยบังไฟ พลุ ตะไล โคมลอย โคมไฟ โคมควัน หรือวัตถุอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน เช่น กำหนดมาตรฐาน พื้นที่และเวลาในการปล่อย ให้มีการแจ้งหรือขออนุญาตปล่อยโคมลอยล่วงหน้า (ในบางพื้นที่) การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ เป็นต้น ซึ่งต้องมีการบังคับใช้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะโดยกลไกของคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่วางไว้

2. ทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.54) และการรับรู้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.85)

3. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามเพศ และจำนวนครั้งที่ปล่อยโคมลอย ระดับทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอยไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ปล่อยโคมลอย และ

ระดับทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Research Title	Attitudes and Awareness of People on the Laws and Regulations on Sky Lantern
Researcher	Phir Paungmalit, Asst.Prof. Dr. Yutthapong Leelakitpaisarn, Asst.Prof. Pornpen Traiphong
Research Consultants	Asso.Prof. Dr. Yossak Kosaikanon
Organization	Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Dusit University
Year	2017

This research is about the study of attitudes and perceptions of people toward the laws of sky lantern release. There are three objectives were (1) to study the laws of sky lantern release, (2) to study the attitudes and perceptions of people toward the laws of sky lantern release, and (3) to compare attitudes and perceptions of people toward sky lantern release. The research study was based on a mixed-methods design, a combination of qualitative research and quantitative research. The sampling group comprised 400 Thai people who lived in Bangkok, obtained using Quota Sampling. The research instruments were custom-made questionnaires designed survey the attitudes and perceptions of people toward the laws of releasing sky lanterns. Data analysis consisted of descriptive statistics and inferential statistics. The findings were presented as follows:

1. Thailand lacked a strict policy in the past and ignored the problems related to sky lantern release. I was shown that there were only a few campaigns or public relations that spread the problems, concerns, and awareness of releasing sky lanterns in Thai society. Therefore, most people did not know the details and did not understand the problems. They were not willing to change their thoughts and attitudes. They did not realize the effects of releasing sky lanterns. In addition, there were no strict laws and regulations that directly prohibited people and punished the release of sky lanterns, Thai hot air balloons, Thai rockets, and similar objects. During the years 2013-2015, the government set up the policy, guidelines, preventive measures, and danger reduction strategies for releasing sky lanterns, Thai hot air balloons, and Thai rockets. In addition, the relevant laws and safety measures have been forced across the country and provinces. Moreover, the National Council for Peace and Order No.27/2559 has introduced preventive measures and trouble solving for lighting Thai rockets, 'wheel' fireworks, releasing sky lanterns, and similar objects, covering measures aimed at preventing the abuse of such activities, and establishing when and where they can be carried out. In some areas, these activities were banned without permission. These measures have been announced publicly and enforced continuously in order to reach the goal effectively.

2. The attitude of people in Bangkok area toward the laws of sky lantern release was in the high level ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.54) and the overall perceptions of people in Bangkok toward the laws of sky lantern release was in the moderate level ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.85)

3. The results of the comparison between the attitudes and the perception of people toward the laws of sky lantern release in the areas of gender, and the frequency of sky lantern release showed that there were no differences. In the areas of education, career and experiences of sky lantern release, the attitudes were different at the 0.05 level.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือจากผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอธิการบดีและคณะกรรมการพิจารณาทุนอุดหนุนการวิจัยของสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่ได้ให้การสนับสนุนเงินทุนในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ด้วย ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ยศศักดิ์ โกไศยกานนท์ ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยด้วยดีเสมอ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนจนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

คณะผู้วิจัย

2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับทัศนคติ	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับประเพณีและการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย	18
ประวัติความเป็นมาของการปล่อยโคมลอย	22
ลักษณะโคมลอยและการปล่อยโคมลอย	24
สภาพปัญหาที่เกิดจากการปล่อยโคมลอย	28
กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยโคมลอย	30
กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยโคมลอย	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
กรอบแนวคิดในการวิจัย	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	59
เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	62

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	62
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	62
ส่วนที่ 2 ทศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย	65
ส่วนที่ 3 การรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย	67
ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ	68
ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมาย เกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย	69
การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการวิจัยโดยวิธีการเชิงคุณภาพ	74
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผลการวิจัย	95
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	100
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	101
บรรณานุกรม	102
บรรณานุกรมภาษาไทย	102
บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ	105
ภาคผนวก	110
ภาคผนวก ก : แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	111
ภาคผนวก ข : รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	114
ภาคผนวก ค : แบบสอบถามเพื่องานวิจัย	116
ประวัติผู้วิจัย	120

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ความถี่ ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
4.2	ความถี่ ร้อยละ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
4.3	ความถี่ ร้อยละ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	63
4.4	ความถี่ ร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	63
4.5	ความถี่ ร้อยละ ประสิทธิภาพการปล่อยโคมของผู้ตอบแบบสอบถาม	64
4.6	ความถี่ ร้อยละ จำนวนครั้งที่ปล่อยโคมลอยของผู้ตอบแบบสอบถาม	64
4.7	ความถี่ ร้อยละ สถานที่ปล่อยโคมของผู้ตอบแบบสอบถาม	64
4.8	ระดับทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย	65
4.9	ระดับการรับรู้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย	67
4.10	ทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	69
4.11	ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	69
4.12	ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	70
4.13	ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	70
4.14	ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม คະแนนเฉลี่ยที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD	71
4.15	ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	71
4.16	ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	72
4.17	ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม คະแนนเฉลี่ยที่แตกต่างกัน จึงทำการ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD	72
4.18	ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	73
4.19	ทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามประสิทธิภาพการปล่อยโคม	73

ตารางที่

4.20

ทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย
จำแนกตามจำนวนครั้งที่ปล่อยโคมลอย

หน้า

74

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	ภาพความเสียหายจากการปล่อยโคลมลอยในจังหวัดต่างๆ	2
2.1	แสดงองค์ประกอบของทัศนคติที่มี 3 องค์ประกอบ	7
2.2	ลักษณะของว่าวฮม (ปัจจุบันมักเรียกว่า โคมลอย (กลางวัน) ทั้งที่เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม (ว่าวสี่แฉ่ง) และเป็นรูปทรงกลมทั้งด้านหัวและด้านท้าย (ว่าวมน)	24
2.3	ลักษณะของโคมควันหรือว่าวควันซึ่งปล่อยในตอนกลางวัน	26
2.4	ลักษณะของโคมลอยซึ่งปล่อยในตอนกลางคืน	27